

Tadej Golob

**IZDAVAČ****buybook**

Radićeva 4, Sarajevo

Tel: + 387 33 550-495

Fax: + 387 33 550-496

redakcija@buybook.ba

www.buybook.ba

**ZA IZDAVAČA**

Goran Samardžić

Damir Uzunović

**NASLOV IZVORNIKA**

Svinjske nogice, Tadej Golob

Copyright © 2009, Golob Tadej

Copyright © of the translation: S. Fischer Foundation by order of TRADUKI

Copyright © za bh. izdanje Buybook, 2017.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati u bilo kojem obliku bez prethodnog dopuštenja izdavača.

**PREVOD SA SLOVENSKOG**

Ahmed Burić

**UREDNIKA**

Lana Krstić

**LEKTURA**

Ferida Duraković

**KOREKTURA**

Buybook

**LAYOUT**

Boriša Gavrilović

**DIZAJN NASLOVNICE**

Marko Gačnik

**ŠTAMPA**

Grafičar, Bihać

Tadej Golob

# SVINJSKE NOGICE

*Sa slovenskog preveo Ahmed Burić*



Sarajevo, 2017.



**PRVI DIO**



## Jedan

Počelo je u novembru. Bar mislim da je bio novembar, i recimo da se tada prelomilo. Padala je kiša, toga se sjećam, ali takav je novembar. Tako je jer to je jesenji mjesec i tu nema pomoći. Mada, novembar u suštini nije najgori mjesec u godini. Svi kažu da jeste, da je dan tad kratak, da je kišno i hladno i općenito sranje od vremena. Ali, nije to. Problem je u Danu mrtvih, koji je odmah na početku i koji zasere stvar u fundamentu. Kad se samo sjetim. Svi stojimo oko groba, najprije oni s materine, a onda s ćaćine strane. Dvaput se posvađamo kod materinih, dvaput kod ćaćinih. Tamo čekamo da bakice zapjevaju, molimo te, usliši nas. Djed leži u zemlji i tiho je. Normalno da je tiho, kad je već mrtav i u glini. Bio sam skroz mali kad smo ga sahranjivali i sjećam se da je zemlja bila crvenkasta i elastična i da je tada lilo ko iz pičke. I da je starac, dok je još bio živ, bio dosadan, i da je sjedio pred svojom dolenskom bajtom s palicom u ruci i gledao s dosadom, ali sam ga volio bez obzira na to. Desno od njega, na drvenoj klupici, rasla je kruška, nekakva stara sorta, tepka ili nešto tako, pod njim travnat utabanik, a iza mene, koji ga gledam uzbrdo iz tog utabanika, drvena šupa za alat, plugovi i takve stvari, i presa za grožđe i jabuke. Dugo sam mislio da je morao postojati poseban razlog za to što sam volio staroga, a sada, kad imam Simona, čini mi se da i djeca moraju voljeti starije, mislim uopće rodbinu, i da je to bilo to. Premda, možda je on stvarno bio dobar, ne znam, nekako je mrko gledao.

Hladno nam je, jer snijeg pada, kao po pravilu. Onda idemo kod rodbine s očeve strane, a mati onako suzdržana jer joj sve to ide na živce. Jedemo štrudlu. Stariji piju vino i dogovaraju se, a mi djeca pijemo mlijeko ili sok od razmućenog sirupa. Ja sam pio sok, pošto se na mlijeku napravila kožica pa to nisam mogao progutati. Od mlijeka sam pio samo alpsko, na njemu nije bilo kožice, ili je bila skroz tanka jer se kasnije pojavi. Druga djeca piju mlijeko i sok, jedu kobasice i štrudle, skoro pa sve odjednom. Pravo mi je čudno da ne povrate. Skoro ništa ih ne razumijem, jer zavijaju na dolenski, ali nisu pizduni, fino se igramo. Nikad se nismo potukli, pa bi mi kad smo krenuli kući bilo malo žao što idemo, jer to je bio jedini dan u godini kad nisam morao na spavanje tačno u osam uveče. Kad dobro razmislim, na živce mi je išao samo prvi dio dana, ono s grobovima, i tiho sranje između staraca na početku večere, sve dok je trajalo, kad je mama svakako tražila svađu, ali sam na to malo zaboravio jer sam se igrao s onom rajom i sjetio se toga tek kad smo se vraćali kući. Tužno bi šutjela, uvijek, svake godine, a stari je, sav ljubičast, staklasto zurio kroz šoferšajbu, malo i zato što se popilo, i stiskao je volan. Rekoh sebi, jednom će je ubiti, i bi mi pravo čudno kako ona to ne konta. Uglavnom, to je bilo kod Višnje Gore, kad smo se probijali starom cestom prema Grosuplju, jer tada naravno još nije bilo autoputa.

Tako da, što se toga tiče i nije mi tako nerazumljivo da je za mnoge taj novembar najgori dan u godini, jer mi se, kad sam gledao okolo po grobovima, učinilo da su svi u sličnom kurcu i da kriju traume koje će pokuljat baš na te Sve svete, kao da oni u rakama time hoće da im se osvete. Kao da se nisu dovoljno mlatili dok su bili živi. Mora biti nešto oko tog prvog novembra, jer kad bi zavisilo samo od vremena, ni decembar nije ništa bolji pa niko ne kuka.

A, eto tako je, iako, kad još malo promislim, teško je stoposto reći, ali počelo je u novembru. Tada je sve izbilo samo, tako da se sve vidjelo – ma, mislim, nije se vidjelo odmah, ali to sada znam kad pogledam unazad, a krenulo je prije, i to bogzna kad. Može



biti da uopće nije krenulo ove godine, nego onda kad se rodio Simon, jer to je baš neka prelomna tačka, ili kad smo Maja i ja krenuli hodati, to bi isto moglo pokrenuti stvar. E sad, da je ta kombinacija bila sudbonosna meni se ne čini baš skroz vjerovatno, ili možda jeste vjerovatno, samo se meni unatoč svemu ne da o tome razmišljati. Onda ispada bolje da je to bilo otkad sam se rodio, ili čak prije. Da ja nisam imao ništa s tim, ni ja ni Maja, što izgleda sasvim okej, jer onda niko ne bi bio ništa kriv, i vjerovatno ima nešto u tome, da te stvari idu s koljena na koljeno. Da je, recimo, počelo kad se rodila moja majka, ili njena, ili još njena pra pra pra majka. Jednom, tamo nekad na prelazu iz robovlasništva u feudalizam, ili još prije toga. Kad su se prve gljive ispele na kopno i iz njih se ras-cvjetale u nekakve orhideje, pa onda čudo nad čudima kad su naprdile dovoljno kisika da poguraju dinosauruse i druge zvijeri. Može biti da je to bilo od samog početka, a možda je to sudbina ili nešto slično. Sasvim je moguće da je počelo skroz na početku, onda kad je razjebalo materiju. Bum i od tada dalje, i sve, mehanički gledano zašto-zato. Jer, da se stvar rastjerala tako kako jeste i nikako drukčije, i da nije furala kao što je, tako kako jeste i nikako drukčije, ni grama lijevo ni grama desno, nego direkt tako kako jeste, onda mene ne bi ni bilo, a kad mene ne bi bilo, onda ne bi bilo te jebanije. Jer svaka posljedica mora imati uzrok i svaki uzrok je posljedica nečega i to uzročno-posljedično izdrkavanje u rikverc te neizbježno dovodi do prapizdarije. Što više vrtiš i što se više pitaš, kad je, jebemti, kad je krenulo loše, to si više uštrojen i mlatiš sebe po glavi kako si mogao biti tako slijep i ništa drugo. Što znači da je bezveze utvrđivati kad je šta počelo i ko je kriv i sve to skupa.

U najboljem slučaju možda možeš odrediti momenat od kojeg je sve nepovratno krenulo, ili momenat kad si vidio da je sve krenulo pogrešno, a bio je novembar kad smo iznajmili onaj stan.

Iako to tek sad znam, naknadno, a tad nisam znao. Što znači da je onda i to bezveze.

Znači, onda, da je padala kiša jer je bio novembar i tako to. Spustili smo se, i to prvo nekretninaš, zatim Maja, a onda ja, po

klizavim stepenicama u nisko prizemlje, koje je bilo podrum, odnosno kotlovnica, samo što ni to tada još nisam znao. Jer poslije toga, kad je došlo do pizdarije, išao sam, odnosno Maja je išla u općinu da provjeri kako i šta, a ja sam čuvao maloga. Nečija majka je sjedila u katakombama među policama s papirima i bjelodano iznijela nešto o našem, odnosno našem iznajmljenom stanu.

“Da, vi uopće ne biste smjeli tamo stanovati. Tamo je ložio-nica.”

“I šta sad”, rekla je Maja, “jer mi tamo stanujemo?”

“Ne znam”, rekla je, “ne biste smjeli.”

Simon je spavao u autu, tamo smo ga i ostavili. Jedino u autu je htio zaspati, inače nikako. Jednom sam izračunao da me njegovo uspavljanje dođe oko pet eura. Dva kruga oko ljubljanske obilaznice, jedno pedeset kilometara, i to ako vozim skroz polako, osamdeset. To bi bilo tako čak i da ne potrošim za benzin, jer kad uspavljuješ dijete autom, fol je u vremenu a ne u brzini. Kad bih se rolao oko Ljubljane sa šezdeset, svi bi drugi poludjeli, posebno kamiondžije. I sad su mi blicali da se nosim s puta. I još treba uvažiti i to da, ako se kazaljka trese na osamdeset, u stvari smo išli sedamdeset, a to i nije neka brzina. Onda je otišao i osigurač, pa se kazaljka, normalno, više nije pomjerala, iako se još drmala, samo na nuli, ali dotad sam već razvio osjećaj za približno osamdeset. Jasno nam je bilo i da to ubrzo nećemo moći priuštiti, jer jedno takvo spavanje dnevno iznosi sto pedeset eura mjesečno, i kad sam to sračunao, uhvatio me strah. Pa to je skuplje od vrtića, s tim da tamo dobiješ doručak, užinu, ručak, još jednu užinu i vježbe plesa... Dobro, njih treba dodatno platiti, kao i engleski, trodnevnu školu u prirodi, skijanje i slične stvari. U osnovi sve osim hrane i čuvanja.

“To je to”, rekao je nekretninaš, “trosoban stan. Dosta prostora, svjetlo, a prije svega izrazito povoljno.”

Išao je za nama i mljeo, dok smo nas dvoje istraživali tih pedeset trosobnih kvadrata. Svjetlo je bilo za kurac, to sam kao likovno izvježban čovjek već znao, odnosno vidio. Da će veći dio

dana trebati paliti žarulju. Ali, nisam ništa rekao, ionako je bezveze. Neće biti ništa svjetlije.

“...ali prije svega zato što stanu ništa ne fali, baš suprotno, ima...”

Kuhinja sa uglom za objedovanje i dnevna soba, sve u jednom, što bi po nekoj logici bila soba i po, iako je naoko to samo jedna soba, onda špajz, zahod s kadom i još jedna soba koja nije bila cijela soba jer je imala devet kvadrata, a da bi bila soba mora imati deset, to sam saznao kasnije, kad sam počeo istraživati stvar, odnosno kad je to uradila Maja. Tada nisam, a ovaj je i dalje izlagao svoju teoriju o trosobnom stanu.

“...jedna i po i pola i jedna su tri... i to sve za samo tristo eura mjesečno. Takvu kiriju nećete naći nigdje na rubu Ljubljane. U Šiški, za Bežigradom... svugdje bi ovakva stvar bila petsto. I u Fužinama.”

To je bila istina, to ništa nije slagao, jer zaista smo išli svuda, pa sam znao. Nije slagao ni za Fužine. Tamo sam prvo otišao, jer sam mislio da će kod južnjaka biti najjeftinije. Pa i nije bilo neke razlike, samo što su stanovi bili malo više razvaljeni, prije svega parketi. Da ne znaš, možda to ne bi ni primijetio jer nisi pažljiv, i da nisi jednom pomagao parketaru u brušenju i lakiranju; cijelu sedmicu me boljela glava od onog otrova. Likovi s Fužina preko njih stavljaju tepihe, pa se ispod skupi vlaga. Tepih tukne li tukne, od zraka, od sarme i čarapa, sa svih strana, ali u određenom trenutku više ne može i popusti. Kad ovi razgule, one daščice od parketa možeš samo zamijeniti, nema više nikakvog smisla ni brusiti ih ni lakirati.

“Znaš, sinko, uglavnom su svi pametni, i kažu da može, a u stvari ne može”, objašnjavao je majstor drvenih daščica, zaboravio sam njegovo ime ali zapamtio sam da ni jedne sekunde dok je lakirao nije stavio masku i sigurno je medicinski fenomen to što je doajen uopće bio živ. U ruci, na dlanu, držao je trulu lajsnicu. Kao da mu je u ruci mrtva ptičica: “Pogledaj, to je skroz trulo, skroz”, gurao mi ju je pod nos. “A ako je baš dibidus trulo, ne možeš, nemaš šta brusiti jer se osipa na ivicama, zato što je kao guma i ne

može primiti lak... Evo, vidiš...” Uzeo sam je u ruku, samo da ga smirim.

“Aha, pa stvarno.”

Bila je stvarno mokra, to se dalo osjetiti.

“To, sinko moj, ne možeš brusiti, jer...”, i tako dalje.

Izdržao sam dva dana s njim. Treći dan je krenuo s pričom da će on samo motorkom ugrubo izrezat nekoliko komada drveta koji su falili u uglu, na koje ionako dođe kuhinja pa je onda svejedno, te da ja to držim a on će bruum, bruum. I sad, gledam ja njega. I dobro, neki ljudi to znaju, pa bi možda čak i uzeo tu drvenu kocku, malo veću od Rubikove, pa da je izoblikuje, možda je to praksa, jer kad ideš u lunapark na onu neku zajebanu vrtešku, a ona se vrti pravo zajebano brzo, i uz to ti se čini da to nije pametno, ali vjeruješ i ideš tamo i po običaju ne blejiš, ili odletiš s njom u kosmos, ili ako ideš na operaciju ne znam čega, recimo kamena u bubregu i onda ti profić u bijelom fino objasni kako će ih kroz guzove donijeti na svjetlo dana i da se ništa ne bojiš jer se to danas tako radi, kažeš okej i digneš šupak – ali gledam ja njega, tog holcera, i sad kažem, uzeo bih to drvo kad on ne bi imao tri prsta na ruci, i to tri na lijevoj i tri na desnoj, ali jedan od ta tri na desnoj je ukočen, tvrd i štrči prema vani po nekim vrlo čudnim uglom.

“Oprostite...”, rekao sam i sklonio ruku.

“Pa čega se bojiš?”

“Oprostite... ne znam...”

“Pa šta se bojiš?” Unio mi se u lice.

“Ja to radije ne bih...”

“Pa šta se bojiš?”

I nisam. Stari se razočarao jer sam je uzeo sa dva prsta lijeve ruke, i nekako smo počupali ono viška, i on do užine više nije ni riječ govorio sa mnom. Onda sam klisnuo. Prije ili kasnije opet će probati, to je bilo jasno.

Zato sam sada najprije pogledao parket. Lijepi veliki komadi bijelog drveta. Javor, ili nešto slično. I, našao sam jedan čep, ova-

kav metalni okrugao u jednom uglu, ali mi se nije dalo pitati zašto je tamo, jer na kraju krajeva ionako nismo kupovali stan, iako sam mislio da ga nećemo ni iznajmiti. Šta mu može biti, pomislih, šta se u pola godine tako strašno može dogoditi? Šta ako ga samo iznajmiš, pa ti je svejedno, mislim, ako ima šta sporno, ideš van i zaboli te. Što se mene tiče, nek bude sve od čepova. Samo da u tom momentu nije govno, da nema nekih akutnih problema. Pa ionako sam gledao samo da bih nešto radio, da bi Maja mislila da nešto radim i da učim o tome. Pa sam razmišljao je li to javor ili nešto drugo, i izgledao sam pametan i zabrinut. A onda sam otkrio čepove po uglovima svih soba.

“Ovo je javor, zar ne?”, pa sam lupio nogom po tlu.

“O, ne razumijem vam se ja u parkete”, rekao je i krenuo treptat očima. Kao da mu je nešto upalo u njih. “Ali znam, to stvarno znam, da je bio među skupljim. Vidite da je ko nov? I to parket, ne laminat.”

Javor ko bog.

Otišli smo u kupatilo, gdje su bile pločice, skuplje, neodređene boje, nešto između sive i smeđe, zahvalne za čistit ali ružne ko smrtni grijeh, i na kraju smo završili u dnevnoj sobi, za stolom čija je boja bila jednaka podnoj, pa sam pomišljao da kažem je li i on od javora, samo nisam, jer bi izgledalo kao da ga zajebavam, iako mislim da je bio. Stali smo oko njega i nešto se vrpeljili, ja još najmanje, ja sam se isključio. Onda je Maja pitala koliko traži za kiriju i on je ponovio, a Maja, da, hm, u redu, a da li bi se dalo nešto jeftinije...

“Znate kako je, gospođo, nigdje nećete naći za te novce... I to je još samo zato što treba platiti pola godine unaprijed, inače nema šanse. Jer je tako jeftino. To je uslov.”

To sam već znao da treba, jer je i prije nego što smo došli gledati to rekao, pa smo bili spremni na to, inače bismo odmah pali na glavu zbog toga. Gdje, kakvi su to sad fazoni, šest mjeseci unaprijed? Hajde, dobro, dva mjeseca... Da sam ja bio na telefonu, nekako bi to i bilo, ali se Maja i dalje dogovarala. I sve nešto klimala glavom i rekla čujemo se.

“To je skoro dvije hiljade”, rekao sam kad mi je rekla kako i šta, “i to unaprijed, u komadu. Šta je njemu, je li lud?”

“Malo manje”, ali da je okej, istinabog nije baš jednostavno, ali jednom daš pa si miran, niko te usred ručka ne maltretira...

“...pa i kad ti kaplje s oluka.”

“...i imaš dosta prostora za disati i za svojim stolom.”

Dobro, to je sve istina, ali ja sam još mislio da se zajebava, jer otkud sad njoj ili meni odmah dvije hiljade eura, pa sam pomislio nema ništa od toga. Za dva dana ga je još jednom zvala da pogledamo, pa smo išli tamo, u Jamu, odnosno na Jamu, valjda se kaže na Jamu, na rub Ljubljane, malo je to seljačija.

“Na takoreći elitnu lokaciju, gdje nema gradske buke i bla bla...”

Zaboravio je reći da nema ni gradskog autobusa. Jer je to seoce na ničijoj zemlji. Za lokalno gradsko saobraćajno preduzeće, za Viator grad se završava na Guncljama, poslije su, jedno dva kilometra naprijed, Stanežiče, i onda Jama još jedan kilometar, a onda ništa sve do Medvoda, gdje je opet autobus. To sam kasnije skonto, tek kad nam je otišao motorić za brisače na hjundaiju, a bila je kiša pa sam morao pješke. Mercedes je neko vrijeme uglavnom bio ispravan. U redu, tada smo bili tek započeli, pa sam si rekao “idem”, da ne kaže da mora sve sama i da se ništa ne trudim, premda je ionako bezveze, jer nemamo.

Kad smo odlazili, Simon je još spavao. Auto je upalio iz prve. Parkirao sam ga na natkriveno parkiralište, mada je bilo označeno brojkama, ali jebiga, kiša je, da barem kablovi budu suhi.

“A gdje ćeš pare naći?”

“Posudila sam od svojih. Mjesečno ćemo im vraćat, pa je onda svejedno što treba unaprijed dati.”

Fino, pomislio sam, ionako me oni smatraju sasvim dovoljno bijednikom, ali sam šutio, pa kao da sam išta mogao reći?

“Sita sam toga da se ne mogu okrenuti u stanu, pa onog vecea, pa da nemam ni ogledala, ni lavaboa...”

Jedno pet minuta je nabrajala čega je sve sita. Ja sam šutio jer mi se nije dalo svađati, a i zato što je u suštini sve bilo istina, i meni je sve to skupa blago išlo na živce pa radije o tome nisam ni razmišljao.

## Dva

Šutio sam jer mi je trebao veći prostor. U onoj rupi u Mostama, u kojoj smo bili do onoga na Jami, nisam mogao raditi jer nisam mogao postaviti vlastiti sto. Tamo nije bilo prostora ni za kakav sto, osim za skroz mali, koji je stajao na sredini, između kreveta i ormara, pa si ga morao svaki put prebacivati. Ako si htio na krevet, morao si ga pomaknuti prema ormaru, i obratno. Ili ako si, recimo, poželio imati čiste čarape. Nije bilo šanse da se smotaš ukруг bez prebacivanja, osim ako si neki indijski gumeni fakir ili neka Ruskinja iz cirkusa. Njih dvoje bi vjerovatno znali kako to hoda. Ili Tata Brada, ali normalan čovjek ne. Moj radni sto stajao je naopako vani, na hodniku, kao eto, nismo se još skroz uselili, ili ćemo ga staviti ispred vrata kad budu odvozili otpad, samo se to odužilo i svako normalan mogao je vidjeti da od toga nema ništa. Da ga nemamo gdje staviti. Ali, meni je u suštini bilo svejedno do tog momenta, samo što sam sad dobio taj posao i trebao mi je sto.

Pokucao sam, ali ništa. Malo sam pričekao i onda još jednom, ali opet ništa i ušao sam jer je na vratima pisalo njegovo ime. U sobi nije bilo nikoga i to je očito bila kancelarija za sekretaricu koja je negdje otišla, ne znam gdje, u susjednu ili u onu ispred, direktorsku, tamo se nešta muvalo pa sam pokucao i tamo.

“Da”, i onda neko mumlanje i, “samo naprijed.”



Otvorio sam vrata, a unutra je sjedio tip i nešto podvlačio na papiru koji je pritiskao laktom druge ruke u kojoj je držao bananu. “Dobar dan”, rekao sam, i rekao sam da sam Jani Bevk...

“Aaaa, vi ste taj!”

Svukao je bananu da bi došao do njenog vrha, odnosno dna, jer banana izrasta iz onoga što mi držimo u ruci, iz peteljke ili šta je već ono kad je gulimo. Kao majmun, što bi rekao Simon kad bi htio da mu bananu ogulim tako da joj nisam skroz oljuštio koru nego da je drži ispod dok jede, jer je to vidio u nekom crtiću, jednog majmuna kako tako jede. Jednom kad je bio neraspoložen, rekao je da mu je prvo skroz ogulim, a onda je cvilio kad je vidio da sam to uradio: “Kao majmun, htio sam kao majmun!” Jednom kad me je opet tako nategao, bananu sam utaknuo nazad u koru i prišio je iglom i koncem. Mali je gledao, gledao, prestao je plakati od čuđenja, a onda: “Rupice, nisam htio rupice...” Takav je bio kad bi imao loš dan, ili bolje rečeno loš momenat, jer to se moglo promijeniti u sekundi, ali ako je ustao na lijevu nogu, onda se to svakako događalo, i mogao si računati na tako nešto. Ako bi bio pospan ili slično. Na to sam pomislio kad se onaj tip trpao bananom, ali naravno da to nije bilo najbolje, jer ti se pomuti, ali pomislio jesam.

“Vi ste, dakle, taj”, još jednom, i strpao je ostatak banane u usta, i pardon, mljee, pardon, žderao je bananu i brisao ruke papirnatim ubrusom.

“Sjedite, sjedite. Hoćete li nešto popiti?”

Rekao sam da ne treba, a on je svejedno ustao i izderao se iza vrata Majda, Majdaaaaaa, pa se odnekud pojavila sekretarica i sva se stiskala od neprijatnosti, kao da sam joj spizdio kroz noge. Vjerojatno me ona zvala dan prije, kad se ukazao nepoznat broj i razmišljao sam šta ću, da li da se javim ili da ispadnem budala, Jer nepoznati me brojevi nikad baš ne oduševе. Ljudi te uglavnom ne zovu da bi ti nešto dali. Ali onda sam se svejedno javio, radoznalost je pobijedila.

“Dobar dan, gospodin Jani Bevk?”

“Da”, rekao sam i pomislio, šta je sad koji racku, i da se stvarno ne bih smio javljati, pogotovo kad te prozovu imenom i prezimenom, to nije nikako dobar znak, to je većinom policija ili neko kome nisi nešto platio, vrtić, biblioteka ili nešto tako. Ali u tom slučaju ti ne kažu gospodine, tako da možda i nije nešto pogrešno.

Mogla mu je biti majka, ta sekretarica, mislim tog direktora, i tamo je bila još od socijalizma, kobog da jest. Većina njih bi je se u ovim novim vremenima pokušala riješiti, ili bi je gurnuli u neko odjeljenje gdje je živi vrug ne bi pronašao, u nekakav podrum da uređuje police i premeće fascikle, ovakve ili onakve...

“Možda kafa?”

Jednom, još u srednjoj školi, bio sam s kolegom na obaveznoj praksi u općini i odgurali su nas u podrum, u arhiv. Tamo je radio tip, za kojeg smo obojica pomislili da mu je Adolf bliži rod. Na glavi je imao crnu prečku, tačno takve brkove, monovarijanta, onakve kakve je imao Hitler, i bio je blijed kao kreč. Taman toliko je bio i star koliko je imao i on, ili kao njegov stariji brat, a kretao se kao duh. Samo bi se odjednom našao iza tebe i prstom ti pokazao šta trebaš uraditi. Ovaj fascikl tamo, onaj negdje drugo, negdje vani, u smeće ili tako nešto. Ako bi i nešto rekao, to se nije moglo razumjet. Ako je živ, ima mu jedno sto godina, samo nije, stoposto.

“Hoćete li kafu?”

Čekao sam da se dogovore. Onom s bananom nije smetalo, nije mu se činilo ništa čudno da ga šigeta nekakva teta a ne neka u miniću i kostimu i u mirišljavom oblačku, s pičkom na crticu i sa znanjem pet stranih jezika, da se oni što dođu pitaju karaš li ti ovo, jer je više kul, i otkačenije je da ti je sekretarica od prije, iz komunizma, što ima četku Karla Marxa. U tom slučaju je svejedno, jer šta te briga, ali takvu, recimo, ima tvoja tetka. Sasvim je moguće da on o njoj nije razmišljao na taj način, da je gledao na nju kao na tajnicu što tamo prebacuje papire i javlja se na telefone, kuha kafe, i to da mene hvata panika zbog treme pa mi se zato misli posklizavaju.

“Kafu?”, rekao je još jednom, i činilo mi se čudno da ponavlja, pa sam onda skonto.

“Aha, pardon. Pardon, mislio sam da nije za mene...”

“Za koga bi bila?”

“Pa, da... Onda bih, da, eto crnu, ako može.”

“Crnu, Majda, a meni vodu.”

Majda je rekla naravno i otišla.

“Vi ste, dakle, taj”, utvrđivao je, a meni nije bilo jasno ko sam to ja. Majda je samo rekla da ako se mogu javiti tu i tu, jer se radi o nekom poslu, da nešto više o tome ne bi znala, a ja sam rekao da ću se javiti.

“...autor Pokarača.”

I bi mi jasno čega sam ja autor. U svoje vrijeme uradio sam nekoliko stvari, pa i ilustracija za dječije knjige, i mislio sam da će to biti nešto tako, a ne strip. Ako te pozove kakav ozbiljan izdavač, onda to očekuješ. Pokarača sam nacrtao prije tri godine i tri mjeseca. To znam jer se poslije rodio Simon i nisam nacrtao više ni jedan strip, a i za taj sam mislio da ga znaju samo kolege i niko drugi pod milim bogom. Mislim da ga je u svijet otišlo jedno stotinjak komada, plus dvadeset, recimo, koliko traje da zaustaviš mašinu. Rekao sam da, ja sam taj, začuđeno, jer sam stvarno bio začuđen.

“Posljednji put kad sam kopao po stripoteci i malo šarao po policama, naletio sam na njega”, rekao je. “Umalo nisam crko od smijeha.”

Još jednom he, he, he, ja sam se takođe osmjehnuo, iako Pokarač nije bio zamišljen kao smiješan strip. Htio sam da im se zgadi, da se uvrijede, ali danas je do toga teško dobiti.

Komunistička Majda donijela je kafu, crnu, zaslađenu, a meni šećer u kafi nije ništa. Istina, bolji je od kafe s mlijekom, od koje mi bude muka. Šećer kafi uništi ukus, razvodni je, ne znam zašto to ljudi tako vole piti. Ono što jeste, barem imaš kud s rukama, pa sam se zahvalno uhvatio zaslađene šoljice i čekao da kaže šta želi.

“Je li kafa u redu?”

“Da, super je”, rekao sam, i iste sekunde sam se naljutio, jer zašto treba reći super. “Da”, to bi bilo sasvim dovoljno, ali tako je kad te zabaci onda kad ne očekuješ i kad ti izleti.

Onda je počeo, i govorio je, i ja sam se trudio da to sve skupa upratim, ali to je zajebano kad misliš na banane, na pičke i tamo-vamo, na kafu i šećer, ali svejedno, drvio je nešto o tome da njihova izdavačka kuća osniva neku vrstu podizdavača, tako nešto, a to zato što bi rado izdavali i nešto drugo osim onoga što sad rade, nešto drugačije, i ja sam rekao aha, jer je opet zastao.

“Nekad sam svirao punk”, ponovo je krenuo i upitao jesam li ga ikada čuo.

“Vas?”

“Ne mene, punk?”

Rekao sam da jesam, iako sam bio malo zakasnio na te stvari, jer sam na svijet došao malo kasnije, u periodu Majki i Motorheada što se tiče rokenrola, i Boney M, ali to onda kad sam bio baš mali izdali su Nightflight to Venus. Ako ćemo pravo, i tada je punk uredno postojao, ali ja sam bio balavac pa mi je draže bilo Brown girls in the ring, ša-la-la-la-la, ili By the rivers of Babylon, where we sat down... i to. Ali rekao sam da jesam, da je sve u redu, Pankrti i tako, i Dead Kennedys, jer njih sam znao, makar po imenu. On je govorio još nešto o punku i tim stvarima, i o svome poslu, a ja sam ispijao kafu i gledao kako nestaje i šta će biti poslije i trudio se ujedno da ga još malo slušam.

“Uglavnom, sad sam tu, u stvari neko vrijeme i, ako ćemo pravo, malo mi je dosta da budem... civiliziran, da tako kažem.”

“Aha...”

I da bi se ta alternativna izdavačka kuća, koja je njegova ideja, bavila produkcijom svega i svačega, i stripova, i to onih masnih, džiberskih. To, one male provokativne diverzije za koje vrijeme kao da opet dolazi. Tako nekako. I eto, meni je nestalo kafe. Ostala mi je još čaša vode, samo je problem što kafu lakše cuclaš kap po kap, staviš šoljicu na rub usana i kao srk, srk, srk, a vodu ne možeš tako, jer kafa je ionako gušća pa se hvata po zu-